

UN MODEL D'ESCOLA PER A TOTHOM

La Plataforma Ciutadana per una Escola Inclusiva a Catalunya és un escenari comú en el qual un conjunt d'entitats i de persones cooperem juntes amb la finalitat de promoure a Catalunya un ensenyament públic i concertat inclusiu, i de qualitat per a tothom, que sigui també una realitat pels alumnes amb discapacitat independentment de la tipologia de la seva discapacitat i del seu grau d'afectació.

És un espai de cooperació voluntària que deliberadament no té estatuts ni estructura jurídica i legal. No té infraestructura pròpia ni presta serveis.

La composició de la Plataforma és deliberadament heterogènia com un factor que aporta una major riquesa de perspectives tant d'anàlisi com de propostes d'acció.

- Entitats i persones a títol individual
- Integra el saber vivencial i el saber tècnic
- Som membres de la Plataforma: pares i mares d'alumnes amb i sense discapacitat, professorat de totes les etapes de l'ensenyament obligatori, entitats del món de la pedagogia i de la discapacitat, AMPAs d'escoles i d'instituts d'ensenyament ordinari, persones expertes en el tema de la inclusió, formadors de formadors.

La Plataforma se centra en l'etapa

d'educació infantil i bàsica obligatòria (primària i ESO) perquè escoles i instituts esdevenen un espai socialitzador de màxima importància i, per tant, el fet que l'ensenyament sigui o no inclusiu condicionarà de manera fonamental el paper de la persona jove i adulta amb discapacitat en la societat. De la mateixa manera que condicionarà l'actitud de les persones sense discapacitat envers les persones amb discapacitats.

La Plataforma es constitueix l'any 2001 perquè l'alumnat amb discapacitat és l'únic sector d'alumnes del qual encara es posa en dubte si han d'accedir o no a l'ensenyament ordinari, sobretot quan tenen limitacions educatives importants.

La finalitat de la Plataforma és doncs promoure a Catalunya un ensenyament públic i concertat inclusiu i de qualitat per a tothom, que sigui també una realitat pels alumnes amb discapacitat independentment de la tipologia de la seva discapacitat i del seu grau d'afectació.

Des de la Plataforma, tot el que fem sempre s'ha orientat a generar una corrent d'opinió en la ciutadania i un consens polític a favor de l'escola inclusiva que permeti no solament fer-la realitat, sinó consolidar-la com una fita social irrenunciable. No es tracta tant d'una escola inclusiva sinó d'un model d'escola. El model d'escola que volem pel nostre país.

QUÈ DEFENSEM

L'Escola Inclusiva és un Dret reconegut en diverses legislacions i normatives i per les Nacions Unides a través de la Convenció del Drets de les persones amb discapacitat, que Espanya ha signat i ratificat.

L'Escola Inclusiva és un model d'escola positiva i beneficiosa per a tothom, inclòs els alumnes amb una discapacitat greu i permanent. És quelcom fonamental per reduir el fracàs escolar.

PERQUÈ DEFENSEM L'ESCOLA INCLUSIVA

Organismes, estaments i normativa indiquen la necessitat d'avançar cap a un model d'escola que sigui inclusiva.

Millora l'eficiència (relació cost-eficàcia) de tot el sistema educatiu.

Els alumnes amb necessitats educatives especials (n.e.e.) són un estímul que pot fomentar el desenvolupament d'un entorn d'aprenentatge més ric.

Hi ha una relació directa entre escola inclusiva i la qualitat educativa.

Millora el clima del conjunt de la classe i augmenta la comprensió i respecte entre els alumnes.

Els recursos per facilitar l'escola inclusiva ajuden també a millorar la qualitat de l'atenció envers tots els alumnes.

ESTRATÈGIA UTILITZADA

La Plataforma sempre s'ha caracteritzat per difondre totes les accions a totes les instàncies que tenen responsabilitats o influència en el model d'ensenyament: Departament d'Ensenyament, Comissions Parlamentàries, Síndic de Greuges, Consell Escolar de Catalunya, Partits Polítics, Sindicats, entitats de la comunitat educativa. I també en buscar aliances que amplii i multipliquin l'impacte de les accions realitzades a favor d'una escola inclusiva.

ACCIONS REALITZADES

Totes elles responen a 2 línies d'actuació: sensibilització a favor de l'escola inclusiva i pressió a aquells que tenen responsabilitat en el tema. Alguns exemples:

La Plataforma va iniciar la seva activitat amb un Manifest per una Escola Inclusiva i campanya d'adhesions (9.000 firmes d'entitats, persones significades i ciutadans). Altres activitats que també hem realitzat:

- Sessions de debat, taules rodones i reunions amb partits polítics amb representació parlamentària.
- Jornades per reflexionar i debatre sobre la inclusió dels alumnes amb discapacitat.
- Jornades i/o accions a favor de l'escola inclusiva coorganitzades entre diferents entitats significatives de la comunitat educativa.
- Full Informatiu: on s'explica la situació a nivell de curs escolar, i quins són els objectius i accions que es planteja la Plataforma.
- També varem realitzar un Projecte de Divulgació de Bones Pràctiques Inclusives d'Alumnes amb Discapacitat. Aquest projecte va ser valorat com a molt satisfactori i també va integrar diferents visions (docents d'escola ordinària i especial, famílies d'alumnes amb discapacitat, professionals dels diferents serveis educatius i directius de centres). Destacar que es varen presentar 27 experiències (20 de centres públics i 7 de concertats) i de 12 comarques catalanes i de totes les etapes (1 escola bressol, 11 CEIP, 9 IES i 6 centres amb totes les etapes).

Des de l'experiència de la Plataforma, compartim les següents reflexions respecte a aspectes fonamentals per avançar en l'escola inclusiva:

- La importància de l'equip directiu i el claustre. La participació i implicació de tot l'equip directiu i del claustre és bàsic per a treballar i atendre la

diversitat. Cal potenciar la reflexió i el treball en equip des del claustre i consolidar i donar estabilitat als claustres i als equips docents. Destaquem també la importància del projecte educatiu i que aquest ha d'estar adaptat a les necessitats educatives del centre, així com garantir metodologies per l'atenció a la diversitat.

- Que existeixi un itinerari clar i planificat que inclogui l'educació obligatòria i post-obligatòria. En aquells territoris que s'inicia un procés cap a l'escola inclusiva, cal anar avançant. No fer mai passes enrere. Sinó dona una sensació de fragilitat.
 - És bàsic assegurar la coordinació entre els diferents sistemes de suport i professionals que intervenen amb els infants, assegurant, sobretot, la coordinació entre les etapes de primària i secundària i entre els diferents agents (professionals de l'àmbit de la psicologia, salut, educació, serveis socials...).
 - Facilitar metodologies per l'atenció a la diversitat:
 - Tutoria entre iguals.
 - Treball compartit de 2 docents a l'aula.
 - Treballar per racons i/o tallers.
 - Treballar per projectes.
 - Diversificació curricular.
 - Introduir metodologies per l'atenció a la diversitat tant a la formació inicial com a la permanent del professorat.
 - Difondre bones pràctiques inclusives: són un recurs que aporta idees, identifica errors que caldria evitar, i ajuden a avançar més ràpidament i millor a tot el sistema educatiu. Creiem que les bones pràctiques són mereixedores d'un major reconeixement i són, a l'hora, la millor eina per a promoure l'avanç del procés.
- § Reconversió dels centres d'educació especial en suport a l'escola ordinària ja que la majoria d'escoles d'educació especial compten amb

uns professionals i una experiència de molts anys respecte a l'escolarització d'alumnes amb discapacitat i molts d'aquests centres tenen una trajectòria contrastada de suport a la inclusió .

- Facilitar als tutors d'aula i als docents l'assessorament davant determinats dubtes amb l'alumnat amb n.e.e. des de la pròpia Administració, des de centres d'educació especial i des d'associacions i fundacions especialitzades en determinades discapacitats concretes.
- Crear espais pel debat en el que s'uneixen les diferents mirades de la comunitat educativa (docents, serveis educatius, famílies, els propis alumnes...).
- Calen recursos, però la disponibilitat d'aquests no garanteix per sí sol una pràctica educativa inclusiva. En aquest sentit, destaquem que tots els recursos han d'estar planificats i concretats, s'ha d'analitzar per què calen, quins objectius han d'assolir i fer una avaluació continua personalitzada de la seva aplicació per garantir que s'utilitzen per a la seva finalitat. Si no s'avalua la seva utilització, aquests es poden convertir en recursos segregadors. Per tant, s'ha de garantir que realment són necessaris per cada un dels alumnes, tant en les activitats educatives de caràcter curricular com en les complementàries (serveis d'acollida, menjador, esbarjo i activitats extraescolars). L'avaluació ha de permetre analitzar i implementar accions correctores, quan calgui.

Una de les característiques més destacables de la Plataforma és que unim diferents mirades de la comunitat educativa (mares, pares, docents, entitats de l'àmbit de la discapacitat...) i això és quelcom no massa habitual, però quelcom molt positiu. És obvi que no existeix una única veritat i per tant, per avançar en l'Escola Inclusiva a Catalunya no més ho podem fer reflexionant entre les diferents parts implicades i tenint en compte totes les visions.

associació

Som en uns moments de sensacions contradictòries. D'una banda tenim una sèrie de normatives i documents que ens permeten avançar en l'escola inclusiva i a més constatem que hi ha un consens sobre la necessitat de fer-ho. Per altra banda, estem vivint uns moments realment molt difícils, immersos en una greu crisi i això implica una reducció de recursos i despeses. Des de la Plataforma estem d'acord amb racionalitzar els recursos, però això no vol dir reduir a tothom per igual. És fonamental fer una valoració individualitzada de cada cas. Per altra banda, des de la Plataforma sempre hem acceptat avançar més lentament, però mai fer passes enrere en l'Escola Inclusiva.

Estem convençuts que l'única manera d'aconseguir seguir avançant en l'Escola Inclusiva i per sortir d'aquesta greu crisi, és unir diferents energies i voluntats, és crear "corrent" i fer camí. Cal retornar a l'essència de les coses, el que realment és important. Només des de la societat civil i demostrant el poder i la pressió de les entitats del Tercer Sector i de la comunitat educativa aconseguirem seguir avançant en l'escola inclusiva.

Malauradament, la realitat ens demostra que cal seguir treballant i que manca molt per assolir un únic sistema educatiu comú que compti amb tothom en les etapes d'educació infantil, primària i secundària obligatòria. Som conscients que la feina a favor d'una escola i una societat inclusiva que no arraconi les persones amb discapacitat continuarà sent una tasca necessària.

L'escola inclusiva escolar sense excepcions de tot l'alumnat en un mateix sistema educatiu, dotat dels recursos específics necessaris per donar respostes diverses a un alumnat per naturalesa heterogeni, és un indicador clar de la voluntat de construir una societat cohesionada en la diversitat, respectuosa amb la diferència i que viu la seva heterogeneïtat com una font de riquesa.

Cal una clara voluntat política i que l'escola inclusiva sigui una prioritat. Cal marcar uns objectius, una estratègia i avaluar com evoluciona. Volem que el futur educatiu de les nostres escoles sigui un model inclusiu, on la heterogeneïtat esdevingui el motor d'un canvi en metodologies i un canvi en enriquiment de recursos. Des de la Plataforma també volem reiterar la necessitat que aug-

menti el percentatge d'inversió del PIB en Educació i així equiparar-nos als països europeus més desenvolupats.

Així doncs, tal i com ja he comentat, l'educació és un dret i com a tal ha de ser garantit per a tots els infants dins d'un sistema educatiu inclusiu, ja que suposa un benefici per a tots els alumnes, tinguin o no discapacitat. Una escola inclusiva forma societats de convivència i de participació; aprendre junts contribueix a formar una societat inclusiva i de respecte a la diversitat.

Construir un únic sistema educatiu inclusiu per a tothom, en l'alumnat amb i sense discapacitat convisquin i aprenguin junts, és responsabilitat de tots. En aquest sentit, evidentment volem manifestar el nostre compromís amb aquesta fita i animar a les diferents entitats i agents de la comunitat educativa a cooperar i a treballar coordinadament.

Isabel Macarulla

Plataforma Ciutadana per una Escola Inclusiva a Catalunya

Gran Via de les Corts Catalanes, 562, pral. 2^a

08011 - Barcelona

E-mail: imacarulla@ecom.cat